

Den Haag

Johan Remkes
Wvd. Burgemeester

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Ter attentie van de minister
Drs. K.H. Ollongren
Postbus 20061
2500 EB DEN HAAG

Ons kenmerk
PBS/2020.74
Contactpersoon

Dienst
Publiekszaken
Afdeling
KCC / Verkiezingen
Telefoonnummer

E-mailadres

Datum
17 juni 2020

Onderwerp
Adviesaanvraag over conceptwetsvoorstel wijziging Kieswet in verband met de definitieve invoering van het nieuwe stembiljet voor kiezers buiten Nederland

Geachte mevrouw Ollongren,

Dank voor de adviesaanvraag over het conceptwetsvoorstel wijziging Kieswet in verband met de definitieve invoering van het nieuwe stembiljet voor kiezers buiten Nederland.

Bij Kiezers buiten Nederland wordt al enige tijd naar tevredenheid met het huidige model stembiljet gewerkt en het handzame formaat wordt als prettig ervaren. Ook vanuit de kiezerskant klinken positieve geluiden over het stembiljet en het feit dat men het per e-mail kan ontvangen. Het is dan ook fijn dat dit model stembiljet in de Kieswet wordt vastgelegd. Ook is het plezierig te constateren dat er in het wetsvoorstel geen beperkingen zijn met betrekking tot het gebruik van de kleur waarmee het stembiljet wordt ingevuld. Ik denk dat het belangrijk is dat deze beperking ook al bij de Tweede Kamerverkiezing van 17 maart 2021 komt te vervallen en verzoek u daarom dit al voor de genoemde verkiezing mogelijk te maken.

Een punt van zorg is de verandering dat een stem alleen geldig is als het stemvakje voor een lijst én het stemvakje voor een kandidaat zijn ingevuld. Bij de afgelopen verkiezing zijn ruim 800 stemmen uitgebracht op alleen de lijst (ruim 2 procent), waarbij de stem automatisch naar de lijsttrekker gaat. Het risico bestaat dat (een deel van) de kiezers met deze aanpassing onbedoeld een ongeldige stem zal uitbrengen. De vrees is er dat deze aanpassing ondanks extra communicatie hierover, leidt tot een hoger aantal ongeldige stemmen.

Tot slot: het sturen van het stembiljet per e-mail is een enorme verbetering gebleken in het stemproces voor kiezers buiten Nederland. Goed dat dit ook in de Kieswet wordt vastgelegd. Laat ik eindigen met de hoop uit te spreken dat ook andere verbeteringen, zoals de invoering van een digitaal briefstembewijs voor alle kiezers die dat willen, in de nabije toekomst in de Kieswet worden verankerd.

Met vriendelijke groet,

Johan Remkes

Gemeente Den Haag
Scheveningseweg 303
Den Haag

Postbus 12620
2500 DL Den Haag

Telefoon : 14070
publiekszaken@denhaag.nl